

# Regeringsförklaringen

14 september 2021





Regeringsförklaring avgiven av statsminister Stefan Löfven

Eders Majestäter, Eders Kungliga Högheter, Herr talman, Ärade ledamöter av Sveriges riksdag!

Svensk demokrati är inte mer än hundra år.

Under slutet på 1910-talet var fattigdomen djup och ojämlikheten skriande. Men trots att det var en orolig tid har 1918 kommit att kallas det år då ”Sverige blev Sverige”.

Partier som tidigare haft svårt att samarbeta hade gått samman och lagt meningsskiljaktigheter åt sidan. Under de följande åren infördes allmän och lika rösträtt för kvinnor och män. Fattigauktioner ersattes av ett samhällsansvar för utsatta människor. Åtta timmars arbetsdag infördes. Det såddes ett frö till välfärdssamhället.

Tack vare samarbete kunde Sverige gå framåt, trots att marken skälvde runt om i Europa. Men det var aldrig självklart att det skulle bli så.

Låt det vara en påminnelse om att demokratin inte kan tas för given. Den börjar och slutar med oss medborgare. Samhällsbygget är aldrig färdigt eller immunt mot dem som vill rasera det och gradera människors värde efter kön, könsidentitet, sexuell läggning, hudfärg, religion eller klass.

\* \* \*

Herr talman,

I boken Historien om Bodri beskriver en liten flicka sin bästa vän:

*”Marika och jag var nästan lika långa och vi kunde vissla lika bra. [...] Vi hade skrubbsår på knäna och båda hade fått nya framtänder. Skillnaden mellan oss var bara att vi bad olika böner”.*

Flickans namn är Hédi Fried. Hon är rädd, men framför allt kan hon inte förstå. Varför får hon inte längre leka med sin vän? Varför är hon hatad, fast hon inte har gjort något? Iklädd fångkläder och hårda skor längtar hon efter mamma, pappa och sin hund Bodri.

Om en månad står jag värd för Remember ReAct – Malmö internationella forum för hågkomst av Förintelsen och bekämpande av antisemitism. Vid forumet samlas ledare och forskare. Konkreta åtaganden för hågkomst av Förintelsen och för att motverka antisemitism och rasism i våra samhällen kommer att göras av de närvarande politiska ledarna.

I mars tillträder Sverige som ordförandeland i den internationella alliansen för hågkomst av Förintelsen, IHRA. Sveriges museum om Förintelsen kommer att ta emot sina första besökare i juli nästa år.

\* \* \*

Rasismen hör inte hemma i Sverige. Vi ska intensifiera arbetet mot antisemitism, islamofobi, afrofofi och antiziganism samt arbetet mot rasism riktad mot samer. Grunden för detta arbete är den nationella planen mot rasism.

Urfolket samernas och övriga nationella minoriteters kultur och rätt till språk ska stärkas. Regeringen vill skärpa diskrimineringslagen genom ett mer heltäckande skydd mot diskriminering. Före mandatperiodens slut ska en ny, modern könstillhörighetslag kunna beslutas av riksdagen.

Den första januari inrättas i Lund ett institut med uppgift att främja de mänskliga rättigheterna i Sverige.

\* \* \*

Herr talman,

EU-samarbetet gör Sverige starkare och säkrare. Hot som klimatkrisen, pandemier, terrorism och organiserad brottslighet kan inte lösas av ett enskilt land. Tillsammans ska vi stärka vår beredskap att klara kriser. EU ska fortsatt ha en ledande roll i klimatomställningen, för stärkt konkurrenskraft och för en snabbare digitalisering. Även migrationen behöver vi hantera gemensamt i unionen.

Regeringen arbetar för ett mer jämlikt Europa med bättre arbetsvillkor och ökad jämställdhet. EU ska vara öppet mot omvärlden och slå vakt om de mänskliga rättigheterna. De tendenser vi ser där akademins, mediers och civilsamhällets frihet begränsas och domstolars oberoende ifrågasätts måste motverkas.

Ett fungerande europeiskt samarbete bygger på en tydlig ansvarsfördelning mellan unionen och medlemsstaterna. Den fördelningen ligger fast. Skatter ska fortsatt beslutas i Sverige. Arbetsmarknadens parter ska komma överens om löner och villkor. Skogsbruket ska inte detaljregleras i Bryssel.

I tider av ökad protektionism är Sverige pådrivande för en fri, hållbar och rättvis internationell handel och en stark inre marknad. Regeringen verkar för nya frihandelsavtal och slår vakt om miljö och mänskliga rättigheter i de sammanhangen. På så vis kan handeln bidra till att uppfylla målen för Agenda 2030.

\* \* \*

Sveriges säkerhetspolitiska linje ligger fast. Den militära alliansfriheten tjänar vårt land väl och bidrar till stabilitet och säkerhet i norra Europa. Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp drabbar ett annat land i Norden eller i EU. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas.

Vi lever i en tid som innebär maktförskjutningar – geografiska, ekonomiska och teknologiska. Den globala utvecklingen understryker EU:s betydelse som Sveriges viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. Genom medlemskapet i unionen kan vi bidra till ett säkert, demokratiskt och välmående Europa, samtidigt som våra värderingar och ståndpunkter i utrikespolitiken får större genomslag. Den transatlantiska relationen är central för Sveriges och Europas säkerhet och välbefinnande.

Vårt pågående ordförandeskap i OSSE ger Sverige ytterligare möjligheter att försvara den europeiska säkerhetsordningen med utgångspunkt i folkrätten och FN-stadgan. Säkerhet kan bara garanteras i samarbete med andra och med respekt för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer.

Den svenska migrationspolitiken ska vara rättssäker, effektiv och human. En ny lagstiftning som upprätthåller asylrätten och skapar en balans mellan rättigheter och skyldigheter har trätt i kraft.

Möjligheten att införa statliga mottagningscenter där asylsökande ska bo och delta i samhällsintroduktion under den allra första tiden i Sverige ska utredas.

Arbetskraftsinvandringen till Sverige är viktig för många företag som växer och utvecklas. De så kallade kompetensutvisningarna ska upphöra och ett

särskilt visum för högkvalificerade arbetstagare ska införas. Lika viktigt är det att komma till rätta med problemen med utländska arbetstagare som utnyttjas. Endast om fusk och orättvisor stävjas kan legitimiteten för arbetskraftsinvandringen upprätthållas.

\* \* \*

Herr talman,

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa har över tid försämrats. Hotet mot Sverige har breddats och blivit mer komplext. En ny, uppdaterad nationell säkerhetsstrategi tas därför fram.

Svensk utrikes-, säkerhets- och utvecklingspolitik är sammanflätade och ömsesidigt stärkande. De väpnade konflikterna i världen blir fler och mer långdragna och får allt större humanitära konsekvenser. Antalet flyktingar är större än någonsin.

Det utvecklingssamarbete som EU och Sverige bedriver skapar förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Åtagandet att det svenska biståndet ska motsvara en procent av bruttonationalinkomsten ligger fast.

Behovet av gemensam säkerhet har aldrig varit större. Att stärka bi- och multilaterala samarbeten, såsom FN-samarbetet, gagnar internationell fred och säkerhet.

Sverige fördjupar försvarssamarbetet med Finland, med andra nordiska grannar, i EU, genom den transatlantiska länken samt med Nato. Regeringen kommer att fortsätta att utveckla försvarssamarbeten som stärker Sveriges säkerhet.

Ett starkt militärt nationellt försvar byggs åter upp. Fem regementen och en flygflottilj återinrättas med start hösten 2021 och är fullt verksamma efter 2025. Det rör sig om Dalregementet i Falun, Västernorrlands regemente i Sollefteå med utbildningsdetachement i Östersund, Norrlands dragonregemente i Arvidsjaur, Bergslagens artilleriregemente i Kristinehamn, Älvsborgs amfibieregemente i Göteborg och Upplands flygflottilj i Uppsala.

Sverige behöver också ett starkt civilt försvar. Hela samhällets förmåga att hantera höjd beredskap och ytterst krig ska stärkas. Detta innebär att även samhällets förmåga att hantera fredstida kriser ökar.

\* \* \*

I Afghanistan, Jemen och Mali finns svårlösta konflikter med omfattande humanitära konsekvenser. En långsiktig fred mellan Israel och Palestina kräver en tvåstatslösning. Sverige och EU fördömer Rysslands militära aggression mot Ukraina inklusive den illegala annekteringen av Krim. Den tilltagande repressionen i Belarus förskräcker. I alla dessa frågor är Sverige djupt engagerat.

Evakueringen från Afghanistan påminner oss om vilka insatser svensk personal gör ute i världen, ofta under svåra förhållanden. Personal vid utlandsmyndigheterna, Försvarmakten, Sida och andra myndigheter, företrädare för civilsamhället, journalister och många andra gör ovärderliga insatser för fred, säkerhet, demokrati och utveckling. Ett varmt tack till er alla.

Hotet från kärnvapen är en global ödesfråga. Stockholmsinitiativet är ett tongivande politiskt initiativ för kärnvapenedrustning. Regeringen verkar för tydliga framsteg i FN:s arbete med icke-spridning och nedrustning av kärnvapen.

\* \* \*

Herr talman,

Regeringen har fyra övergripande prioriteringar. Jobben, klimatet, välfärden och tryggheten.

Jobben är grunden till vårt lands välstånd. Jobben bygger individens frihet och yngre generationers hopp om en bättre framtid. Jobben tar Sverige framåt efter pandemin.

Nu sker den största frihets- och trygghetsreformen på svensk arbetsmarknad på decennier. Det nya omställningsstudiestödet ger tiotusentals vuxna mitt i arbetslivet möjlighet att vidareutbilda sig för att stå starka på framtidens arbetsmarknad – utan att deras ekonomi kraftigt försämras under studietiden.

Kunskapslyftet ger fler utbildningsplatser i hela vårt land. Mälardalens högskola blir universitet. En regional dimensionering av gymnasial utbildning som bättre speglar efterfrågan på arbetsmarknaden införs.

\* \* \*

Långtidsarbetslösheten plågar familjer och lokalsamhällen där den bitit sig fast. Den ska bekämpas med en aktiv arbetsmarknadspolitik. Fler extra-tjänster och introduktionsjobb, en förstärkning av nystartsjobben och fler möjligheter till arbetspraktik är viktiga åtgärder inte minst för äldre och för utrikes födda kvinnor. Regeringen arbetar för att införa etableringsjobb, i enlighet med parternas förslag.

Kvaliteten på utbildningen i svenska för invandrare ska höjas genom tuffare granskning, och fler vuxna ska kunna kombinera studier i svenska med yrkesutbildning.

Arbetsförmedlingen stärks och reformeringen av myndigheten fortsätter. Antalet matchningstjänster byggs ut rejält för att fler ska kunna få stöd att komma i arbete eller utbildning, oavsett var i landet de bor.

Arbetsförmedlingen ska säkerställa lokal närvaro i hela landet. En god samverkan med kommuner, arbetsmarknadens parter och andra aktörer är nödvändig för att möta arbetsgivares rekryteringsbehov och skapa fler vägar till jobb.

I Sverige ska svenska löner och villkor gälla för alla som arbetar. Det behövs fler kontroller och effektivare informationsutbyte från myndigheternas sida för att stoppa oseriösa företag som utnyttjar människor. Regeringen kommer att inrätta en ny nationell delegation mot arbetslivskriminalitet.

\* \* \*

Det ska löna sig att arbeta i Sverige – och det ska löna sig att ha arbetat. Nu börjar pensionstillägget betalas ut till pensionärer som har arbetat ett långt arbetsliv med låg lön. Men fler steg behöver tas. Därför föreslår regeringen ett höjt bostadstillägg och att en trygghetspension ska införas, så att den som är över 60 år och utsliten inte ska behöva ta ut sin ålderspension i förtid. Regeringen anser att inbetalningarna till pensionssystemet måste öka. Initiativ till det sker i Pensionsgruppen.

I Sverige ska sjukdom aldrig betyda fattigdom. Därför föreslår regeringen en omfattande satsning på att stärka den ekonomiska tryggheten vid sjukdom och mer tid för rehabilitering för att människor ska kunna komma tillbaka till arbete.

\* \* \*



Herr talman,

Klimatet är vår tids ödesfråga. Konsekvenserna av ett varmare klimat – bränder, torka, översvämningar och stigande havsnivåer – fortsätter att drabba människor. Sverige ska pressa ned klimatutsläppen och bli världens första fossilfria välfärdsland. Vår framtid hänger på vår förmåga att göra det som krävs nu.

Den gröna industriella revolutionen har bara börjat. Genom regeringens förslag om gröna kreditgarantier bidrar staten till att minska riskerna och sänka trösklarna för nya stora industrisatsningar. En satsning på regional exportrådgivning sker för att företag i hela landet ska kunna nå internationella marknader.

Tjugo procent av Sveriges utsläpp kommer från byggsektorn. Att klimatdeklarationer införs stärker möjligheten att ställa krav på sänkta utsläpp från byggsektorn. Regeringen vill påskynda omställningen till ett mer hållbart byggande och till en mer resurseffektiv användning av byggnadsmaterial.

Utifrån skogsutredningen kommer regeringen att lämna förslag som innebär stärkt äganderätt, regelförenklingar och insatser för ökad hållbar produktion i skogen.

I omställningen är det avgörande att alla aktörer tar sitt ansvar och att staten är ett föredöme. Möjligheterna att ställa klimatkrav vid upphandling förbättras.

I pandemins spår har allt fler svenskar hittat ut i vår natur. Fjällvandringslederna och naturreservaten slår besöksrekord. Den utvecklingen ska bejakas. Besöksnäringen ska stärkas.

En grön nyindustrialisering ska möjliggöras genom en ökad elektrifiering av samhället. En nationell elektrifieringsstrategi tas fram med förslag på hur elproduktionen kan öka för att skapa förutsättningar för omställningen av industrin och för en eldriven fordonsflotta.

Regeringens klimatpolitik gynnar svenska företag och Sveriges konkurrenskraft och skapar nya jobb i Sverige.

Europeiska kommissionen har presenterat ett omfattande lagstiftningspaket för att nå EU:s klimatmål. Sverige kommer att driva på för höga ambitioner i det fortsatta arbetet.

I juni nästa år högtidlighålls 50-årsdagen av FN:s första miljökonferens, som ägde rum i Stockholm 1972. Sverige står värd för FN-konferensen Stockholm +50 som ska bidra till en högre takt i genomförandet av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Tillsammans ska vi ställa om vårt samhälle – för klimatets skull, för Sveriges skull.

\*\*\*

Herr talman,

Ska det gå att arbeta i hela landet måste det gå att leva och bo i hela landet.

Bostadsbyggandet ökar nu i högre takt än befolkningen. Byggtakten ska vara fortsatt hög och hållbar och investeringsstödet ska fortsätta att utvecklas. Det ska skapas attraktiva boendemiljöer i de kommuner som nu växer tack vare nya jobb.

Det ska bli enklare att få bygga strandnära i landsbygdsområden, det lokala inflytandet över strandskyddet ska öka och strandskyddet ska förstärkas i starkt exploaterade områden.

Regeringen gör nu den största järnvägssatsningen i modern tid – med både nya spår och upprustning av befintliga spår. Nya stambanor för höghastighetståg ska byggas. Norrbotniabanan ska byggas i sin helhet. Det görs rekordstora investeringar för att det ska vara säkert att ta sig fram på våra vägar, och ytterligare insatser kommer att göras för att skapa ordning och reda på vägarna. Arbetet med att ta fram en ny nationell plan för investeringar i väg och järnväg under åren 2022–2033 pågår. Målet är att planen ska beslutas nästa år.

En god tillgång till kommersiell och statlig service är nödvändig i hela landet. Det särskilda driftstödet till dagligvarubutiker i sårbara områden och utsatta lägen görs permanent, och stöd ges för nödvändiga investeringar till drivmedelsstationer i områden där servicen är gles. Den kraftiga utbyggnaden av statliga servicekontor fullföljs.

Regeringen fortsätter att stärka kulturen och stödja kulturens återhämtning i hela landet. Kulturen ska blomstra efter pandemin.

Sverige behöver en mångfald av oberoende medier i hela landet och ett starkt public service. Tidningsdistributionen stärks så att alla ska kunna få hem tidningen i brevlådan varje dag. Mediestödet moderniseras för att bli bättre anpassat till dagens medielandskap.

\* \* \*

Herr talman,

Regeringen kommer att fortsätta att prioritera resurser till välfärden.

Vården, skolan och omsorgen vilar på medarbetarnas axlar. De behöver fler kollegor, rätt utbildning och en bättre arbetsmiljö. Därför blir det möjligt för den som jobbar i äldreomsorgen att studera till undersköterska på betald arbetstid. Alla hemtjänsttagares rätt till en fast omsorgskontakt fastställs i lag. Regeringen fortsätter arbetet med att ta fram en ny äldreomsorgslag för att stärka kvaliteten i omsorgen och göra den mer likvärdig i hela landet.

Sjukvården ska stärkas. Tillgängligheten ska öka och primärvården byggas ut. Fler ska få en fast läkarkontakt. Det nya nationella vårdkompetensrådet bidrar till att säkra att rätt utbildad personal finns.

Fortsatta satsningar görs på cancervården, förlossningsvården och kvinnors hälsa, den psykiska hälsan och ambulanssjukvården. Krisberedskapen inom hälso- och sjukvården ska långsiktigt stärkas. Pandemin har visat att det är nödvändigt.

Regeringen fortsätter att stärka rätten till personlig assistans. Under detta år kommer regeringen att lämna förslag om stöd för egenvårdsinsatser, ett avsmalnat föräldraansvar samt ett stärkt stöd för tillsyn.

\* \* \*

Herr talman,

Svensk skola ska tillbaka till kunskapsresultat i världsklass. Men om resultaten ska fortsätta uppåt måste skolan bli mer jämlik. Förskolan och fritidshemmen ska förbättras, en förstärkning av skolbiblioteken påbörjas och mer resurser ska riktas till de skolor där behoven är som störst.

Elever ska kunna välja skola, men skolor ska inte kunna välja elever. Därför behövs en gemensam antagning och mer rättvisa urvalsregler. Kommunala skolor har ett större ansvar än friskolor. Det ska avspeglas i finansieringen.

Staten behöver ta ett större ansvar genom en regional närvaro och genom att ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare införs.

Fokus på kunskap och ordning och reda i skolan fortsätter. Det ska bli lättare att stänga skolor som inte håller måttet. Ett stopp för nya konfessionella friskolor ska införas och de befintliga ska kontrolleras bättre. Den nationella planen för trygghet och studiero innehåller förslag om mobilförbud och tydligare befogenheter för skolans personal att ingripa när situationen kräver det.

Pandemin har gått hårt åt vårt samhälle, och inte minst eleverna i skolan har påverkats. Skolan ges därför extra resurser till bland annat lovskola och läxhjälp.

Varje elev ska veta att det inte är tidigare svackor, utan viljan att kämpa hårt för att lära sig mer som är avgörande. Därför införs ämnesbetyg i gymnasiet, i stället för kursbetyg.

Förutsättningarna för idéburna aktörer i välfärden ska förbättras. Verksamheten i ideella föreningar som beviljas statsbidrag ska vara förenlig med demokratins principer.

\* \* \*

Herr talman,

I boken *Tills alla dör* yttrar en kvinna i Rinkeby i Stockholm de hjärtskärande orden *”Det är våra barn som dör. Vi behöver hjälp”*.

Gängkriminaliteten ska krossas med samhällets samlade kraft. Satsningen på tiotusen fler polisanställda senast 2024 fortsätter och möjliggör en starkare polisiär närvaro i hela landet.

Den som begår flera brott ska straffas hårdare. Straffreduktionen för unga myndiga ska tas bort vid allvarlig brottslighet. En översyn ska också göras av lagen om särskild ungdomsvård för att påföljden ska motsvara allvaret i den grova brottslighet vi nu ser i allt lägre åldrar.

Utan vittnen blir polisens och åklagarnas uppdrag mycket svårt. I förlängningen hotas rättsstaten. Straffen för övergrepp i rättssak och mened ska skärpas, straffflinring för den som hjälper till att utreda någon annans brott ska införas och bättre stöd ska ges till vittnen.

Det förebyggande arbetet måste intensifieras. Därför ska sociala insatser kunna ske även utan föräldrarnas samtycke. Kommunerna ska få ett lagstadgat ansvar för brottsförebyggande arbete.

Ett vistelseförbud ska utredas i syfte att skydda barn från destruktiva områden och miljöer. Det skapas fler, trygga placeringar på Statens institutionsstyrelse. Säkerheten och personalens kunskaper ska höjas.

\* \* \*

Enbart under tre veckor i våras mördades fem kvinnor av sina män. Barn förlorade sina mammor och anhöriga lämnades i chock och sorg. Mäns våld mot kvinnor ska bekämpas med kraft och beslutsamhet.

En ny straffskärpningsgrund för brott som motiveras av hat mot kvinnor ska utredas och ett straffrättsligt skydd mot psykiskt våld ska övervägas. Tillgången till skyddat boende av god kvalitet ska säkerställas över hela landet.

Även barn ska skyddas från våldet. En utredning ser över barns skydd vid umgänge med en förälder som har utövat våld eller gjort sig skyldig till någon annan allvarlig kränkning. Barns straffrättsliga skydd mot sexuella övergrepp ska stärkas. En samlad nationell strategi för att förebygga och motverka våld mot barn tas nu fram. Under nästa år beslutas en ”lex Lilla hjärtat”, som stärker tryggheten för placerade barn och unga.

Inga barn och ungdomar ska tvingas leva under förtryck. Regeringen fortsätter arbetet för att stoppa hedersbrotten. Ett nationellt kompetenscentrum mot hedersvåld inrättas och ett särskilt hedersbrott införs.

\* \* \*

Herr talman,

Det är nu drygt tjugo månader sedan regeringen beslutade att klassa det nya coronaviruset som en samhällsfarlig sjukdom. Den som ännu inte vaccinerat

sig har en viktig uppgift att göra det. För sig själv, för andra och för att underlätta för vården.

I dag har över 70 procent av alla vuxna i Sverige fått två vaccindoser. Det är en enorm framgång för forskningen, för sjukvården och för det europeiska samarbetet. Tack vare stigande vaccinationstäckning är Sverige i ett nytt och bättre läge. Vi längtar alla efter en situation där restriktionerna helt kan tas bort. Där är vi ännu inte.

Regeringen har tillsatt en utredning för att ta vara på erfarenheterna från covid-19-pandemin och stärka samhällets förmåga att hantera framtida pandemier och epidemier.

Pandemin är fortfarande högst närvarande överallt i världen. Därför arbetar regeringen aktivt för en global och jämlik vaccintillgång. Ingen är säker förrän alla är säkra.

Tack vare en ansvarsfull finanspolitik gick Sverige in i pandemin med starka statsfinanser. Regeringen har fört en offensiv krispolitik för att rädda jobb och företag, se till att välfärden mäktar med och för att minska de ekonomiska konsekvenserna av pandemin. Nu sker en kraftfull återhämtning i svensk ekonomi.

\* \* \*

Långsamt släpper covid-19-pandemins grepp. Pandemin blir ytterligare ett kapitel i vårt lands långa historia.

Framför oss ligger en ännu oskriven framtid. Vi har anledning att känna tillförsikt inför den. Vår demokrati står stark. Vi lever i fred i ett av världens mest jämställda länder. Vårt land präglas av tillit mellan människor och en vilja att bidra här i vår värld. Vi har samhällsproblem men också verktyg för att lösa dem.

Vi ska möta våra utmaningar tillsammans. Vi gör det i övertygelsen att vi till våra barn ska lämna ett starkare och mer hållbart samhälle än det land vi ärvde.

